

A SZÍNPERCEPCIÓ ÉS SZÍNÉRTELMEZÉS TESZTEN ELÉRT EREDMÉNYEK ÉS A HÁTTÉRVÁLTOZÓK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA 6. ÉS 7. ÉVFOLYAMON

T-13

Tóth Alisa

SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: vizuális képességek; színészlelés, színértelmezés; pedagógiai értékelés; online teszt

A vizuális képességek fejlettségi szintje meghatározó tényezőnek bizonyult mind az iskolai sikeresség, mind a munka világában történő boldogulás kapcsán, és a kutatási eredmények jelentős hatást gyakoroltak a vizuális műveltség kompetenciamodelljére (pl. Közös Európai Vizuális Műveltség Referenciakeret; Kárpáti & Pataky, 2016). A jelen kutatások fókuszában a teljes vizuálisképesség-rendszer és az azt alkotó képességcsoportok feltérképezése áll (Kárpáti, Babály & Simon, 2015; Kárpáti & Gaul, 2011; Pataky, 2017; Séra, Kárpáti & Gulyás, 2002). További kutatási kérdés, hogy mely háttérváltozók lehetnek hatással e képességcsoportok fejlődésére. Az előadás célja kettős: egyrészt a színpercepció és a színértelmezés részképességei fejlettségének meghatározására kidolgozott teszt működésének ismertetése, másrészt a vizsgált képességek fejlettségi szintjének háttérváltozókkal való kapcsolatának bemutatása. A feladatokban az alábbi négy képességcsoportot vizsgáltuk: színérzékelés, szín- és formafelismerés, színmemória és színjelentés. A feladatokat az eDia-rendszerben szerkesztettük, majd közvetítettük ki (Molnár, 2015), ami lehetővé tette a diákok válaszainak azonnali kiértékelését és a teljesítmények azonnali visszajelzését is. A 79 ítemes tesztet 6. és 7. évfolyamos tanulók ($N=94$; $N_6=43$, fiúk=44,2%; $N_7=51$, fiúk=58,8%) oldották meg 2017 novemberében. A teljes teszt szintjén a feladatok megbízhatósága megfelelő (Cronbach- $\alpha=0,85$). A teszten elért eredmények tekintetében egyik évfolyamon sem volt szignifikáns különbség a fiúk és a lányok, valamint a jobb- és a balkezesek között. A szintévesztők sem teljesítettek rosszabbul, bár ők a minta kis százalékát (3,2%) alkották. A kérdőív 14 kérdésből állt, melyek a tanulók feladatok iránti attitűdjeire, számítógép-használati szokásaira, iskolai osztályzataikra, illetve a színekkel kapcsolatos ismereteikre vonatkoztak. A teszten nyújtott teljesítményt nem befolyásolta a tanulók internetezési szokása, azonban amikor a számítógép-használatra, majd azon belül a számítógépes rajzolásra kérdeztünk rá (pl. akármilyen alkalmazással való rajzolás vagy komponálás), szignifikáns kapcsolat mutatkozott a két változó között ($r=0,29$, $p<0,01$). Az iskolai jegyek közül az idegen nyelv ($r=0,24$, $p<0,01$), a matematika ($r=0,24$, $p<0,01$), az ének-zene ($r=0,46$, $p<0,01$) és a rajz ($r=0,46$, $p<0,01$) bizonyult meghatározó tényezőnek. A színismeretekkel ($r=0,36$, $p<0,01$) és a képzőművészeti versenyen való részvétellel ($r=0,31$, $p<0,01$) kapcsolatos kérdések és a teszten nyújtott teljesítmény között is szignifikáns volt az összefüggés. Az online teszt, kihasználva a technológia előnyeit, megbízhatóan méri a felsőbb évfolyamon tanuló diákok színértelmezési képességeit, ami fontos alapját képezheti a további, vizuális képességcsoportokat feltáró vizsgálatoknak.

A tanulmány az Emberi Erőforrások Minisztériuma UNKP-17-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának Támogatásával készült.